

RESPUBLIKINĖ ŠOKIO MOKYTOJŲ METODINĖ –
PRAKTINĖ KONFERENCIJA
„TILTAS Į MOKYMO(SI) SĖKMĘ IR KŪRYBIŠKUMO
UGDYMĄ

PRANEŠIMAS

**„ŠOKIO ŠVENČIŲ TRADICIJOS – ATVIROS PAMOKOS
1 – 4 KLASIŲ MOKINIAMS KLAIPĖDOS M.
„VYTURIO“ PAGRINDINĖJE MOKYKLOJE”**

Paruošė:

Klaipėdos m. „Vyturio“ pagrindinės mokyklos šokio mokytojas
Rolandas Stonys
2014.03.20

Ivadas

Jau 26 metus gyvuojančioje Klaipėdos m. „Vyturio“ pagrindinėje mokykloje šokio pamokos vyksta nuo 1988 metų. Mokykla nuo 1988 metų tampa sustiprinto muzikinio lavinimo vidurine mokykla. Sustiprintas muzikinis lavinimas anksčiau buvo dėstomas tik „a“, o dabar tik „b“ klasėse. Visose klasėse vietoje vienos savaitinės kūno kultūros pamokos vedama šokio pamoka. Šiuo metu choreografijos pamokos vyksta pirmų – penktų, klasių mokiniams. Mokykloje dirba vienas choreografas - pedagogas.

Valso ir Polkos konkurso istorija

Šokio mokytojas Rolandas Stonys minėtoje mokykloje dirba nuo 1994 metų. Jau pradėjus vesti choreografijos pamokas, mokykloje buvo susiformavusi tradicija kiekvieną pavasarį ruošti šokių konkursus.

Šokių konkursai būdavo rengiami trečių bei ketvirtų klasių mokiniams. Kiekvieną pavasarį, balandžio arba gegužės mėnesį, trečių bei ketvirtų klasių mokiniai rindavosi į aktų salę pasidalinti savo, per metus sukauptomis, žiniomis. Konkursai vykdavo vakare, kad mokinių tėveliai, mamytės ir kiti artimieji suspėtų po darbų pamatyti ir įvertinti savo bei kitų mokinių nuopelnus. Kiekvienais metais konkursą stebėdavo ir mokyklos administracija.

Pagal tradiciją trečios klasės mokiniai šokdavo Lėtą arba Vienos valsą, o ketvirtos – polką. Konkurse, aktų salėje, ant scenos, klasės šoko iš eilės abėcėlės tvarka. Ką šokti trečios klasė mokiniams – Lėtą ar Vienos valsą parinkdavo su konkrečia klase dirbantis choreografas – pedagogas. Tai lemdavo klasės pasiruošimo lygis.

Juk ne paslaptis, jog anksčiau vienos klasės būdavo „geresnės, tvarkingesnės, turtingesnės“, labiau pasiruošusios, o kitos – „paprastesnės, neturtingesnės“, mažiau pasiruošusios. Tai ir lemdavo, ką konkreti klasė šoks šokių konkurse. Juk imlesnė klasė sugebėdavo išmokti ir Lėtą, ir Vienos valsą. Ir choreografijos mokytojas nusprendėdavo konkurse klasei paruošti Vienos valsą. Klasė, kurioje dauguma būdavo berniukų, arba per choreografijos pamokas sunkiau sekdavosi, šokdavo Lėtą valsą.

Ketvirtoje klasėje šokantiems mokiniams parinkti polką buvo paprasčiau. Nes visi šoko pagal lietuvių liaudies tautinio šokio muziką. Choreografas – pedagogas parinkdavo kiekvienai klasei skirtingas vienodo tempo polkas.

Šokio choreografiją (kiekvienai klasei skirtingą) sukdavo choreografas pedagogas.

Porinio šokio problema

Šokti privalėjo beveik visa klasė. Nešokdavo tik tie mokiniai, kuriems pritrūkdavo porininko arba porininkės. Be abejo būdavo didelė konkurencija, kas šoks, o kas ne. Kam užteks porininko ar porininkės, o kas liks be šokio partnerio. Todėl jau

kiekvienų mokslo metų pradžioje trečiųjų ir ketvirtųjų klasėse būdavo aršios diskusijos – kas su kuo šoks. Pirmais savo choreografinio darbo metais mokytojas leisdavo mokiniams pasirinkti šokio partnerį ar partnerę t.y. kas ką nori. Netgi buvo sugalvota sistema – į lapelį įrašyti norimo šokio partnerio ar partnerės vardą. Ir po to mokytojas atrinkdavo. Gerai, jei vardai lapeliuose sutapdavo. Bet beveik visose klasėse, kuriose dirbo choreografas – pedagogas, dauguma berniukų norėdavo šokti su keliomis „gražiausiomis“ klasiokėmis. Ir, žinoma, atvirkščiai – mergaitės rinkdavosi irgi tik kelis klasiokius. Spręsti šios „problemos“ tekdavo keliauti net į mokyklos direktoriaus kabinetą. Nes mokinių mamos ir tėveliai skambindavo ir savo vaikų vardu reikalavė poron statyti su konkrečiu klasioku ar mergaite.

Valso ir Polkos konkurso apranga

Kaip privaloma tikrame konkurse – mokiniai privalėjo pasipuošti. Berniukams buvo privaloma mėvėti juodomis kostiuminėmis kelnėmis, baltais marškiniais, ilgomis rankovėmis. Avėti – juodos spalvos batais. Taip pat trečiųjų, kadangi jie šoko Lėtą ar Vienos valsą, privalėjo turėti juodos spalvos peteliškes. Ketvirtokams berniukams, šokantiems polką, reikėjo pasirišti tautinę juostelę.

Merginų apranga taip pat buvo „konkursinė“. Joms privalu buvo turėti baltos spalvos palaidinę, ilgomis rankovėmis, baltos spalvos pėdkelnes ir baltos spalvos batelius. Trečios klasiokės būdavo papuoštos vienodais „saulės klišo“ sijonais arba vienodomis šokio suknelėmis. Ketvirtos klasiokės būdavo papuoštos vienodais lietuvių liaudies tautinio kostiumo stilizuotais trumpais sijonais.

Trečių ir ketvirtųjų klasių mokytojos pasirūpindavo kiekvienam šokančiam berniukui ant nugaros prikabinti konkurso poros numerį.

Konkrečios klasiokės mergaičių šukuosenos taip pat buvo vienodos.

Konkurso vertinimas

Visą Valsų ir Polkos konkursą stebėdavo ir vertindavo komisija – pakviesti Klaipėdos miesto choreografi pedagogai, mokyklos administracija. Konkurso komisija vertindavo ir išrinkdavo iš klasiokės vieną arba dvi geriausiai šokusias poras. Jos šokdavo konkurso finale.

Paprastai finale varžydavosi tos poros, kurių bent vienas porininkas ar porininkė lankė ne tik choreografijos pamokas, bet ir papildomus šokio užsiėmimus, bei turėjo stipresnę choreografinę pasiruošimą.

Po konkurso visos šokusios klasiokės ir finalininkai būdavo apdovanojami įsteigtais prizais bei saldumynais.

Tradicijų kaita

Toks Valsų ir Polkos konkursas vyko net keletą metų. Vėlesniais metais, siekiant sumažinti socialinę nelygybę, atskirti, norint, kad mokinys labiau suprastų šokio

teikiamą reikšmę žmogaus gyvenime, domėtusi šokiu, norėtų įgyti naujos patirties, per šokį patenkintų prigimtį poreikį judėti, turėtų galimybę plėtoti šokio raiškos gebėjimus bei estetinę patirtį ir įgyti kultūrinės kompetencijos pagrindus, reikalingus kūrybingai dalyvauti bendruomenės gyvenime, konkurso atsisakyta. Buvo nuspręsta ruošti ne konkursus, o šokio šventes. Tad keletą metų mokykloje balandžio arba gegužės mėnesį vyko Valso ir Polkos šventės. Joms taip pat, kaip ir konkursui, mokykloje dirbantis choreografas – pedagogas, kiekvienai klasei paruošdavo po skirtingą choreografinę kompoziciją. Bet skirtingai nei konkurse, Valso ir Polkos šventėje šokdavo visa klasė. Choreografas – pedagogas kurdavo choreografines kompozicijas, kad jose, ant scenos, savo įgytas žinias, gebėjimus, atskleistų visos klasės mokiniai. Nesvarbu, ar klasėje daugiau berniukų, ar mergaičių – šoka visi.

Penktų klasių problematika

Kaip ir daugumoje Lietuvos mokyklų, taip ir Klaipėdos „Vyturio“ pagrindinėje (tuo metu vidurinėje) mokykloje ne visas šokio pamokas veda šokio pedagogas. Mokyklos administracija pradinių klasių mokytojoms leidžia pasirinkti – atiduoti vieną kūno kultūros pamoką šokio pedagogui ar mokinti šokio pažinimo paslapčių pačiai. Todėl dažnai pradinių klasių mokytojoms trūksta elementarių žinių, įgūdžių bei patirties mokant vaikus šokio meno paslapčių. Tikrai ne retai šokio pamokos „iškeičiamos“ į kūno kultūros pamokas ar paprasčiausią pasivaikščiojimą lauke. Natūraliai kyla klausimas – kaip gi pradinių klasių mokytojos paruošia vaikus šokio šventei? Atsakymas paprastas. Jau rudenį (nors šokių šventė vyksta gegužės mėnesį) prisiprašo kurio nors šokio pedagogo sukurti ir pastatyti šventei šokį. Šokių repetuoja visus mokslo metus (nors vaikai neturi galimybės įgyti didesnės šokio patirties bei plėtoti šokio raiškos gebėjimus). Ir šokio šventės metu pasirodo puikiai.

Kaip jau minėjau, Klaipėdos m. „Vyturio“ pagrindinėje mokykloje šokio pamokos vyksta pirmų – penktų klasių mokiniams. Buvusiems pradinių klasių mokiniams, pradėjusiems mokytis penktoje klasėje neretai kyla įvairių sunkumų. Mažėjant mokinių skaičiui jau keletą metų Klaipėdos m. „Vyturio“ pagrindinėje mokykloje yra tik dvi penktos klasės. Paprastai penktos klasės yra suformuojamos iš buvusių skirtingų ketvirtų klasių. Vieni penktokai pasirenka „muzikinę“ „b“ klasę, o kiti paprastą „a“. Tad ir vienoje, ir kitoje penktoje klasėje mokosi mokiniai, kuriems šokio pamokas vedė arba šokio mokytojas, arba pradinių klasių mokytoja. Tokiu būdu suformuotoje penktoje klasėje vieni mokiniai būna labiau pažengę šokio pažinimo srityje, kiti turi tik elementarius pradmenis. Todėl kai kuriems penktų klasių mokiniams tenka mokintis pirmos – ketvirtos klasės pagrindus. Be abejo labai nukenčia mokymo ir mokymosi procesas.

Galite paklausti – ar penktų klasių mokiniai dalyvauja panašiose kaip Valso ir Polkos šventėse? Deja, kaip patys suprantate, ne. Penktų klasių mokiniai, padedami mokytojo, kuria šokio pavyzdžius, juos pristato įvairiuose projektuose klasėje, mokyklos, o kartais ir miesto renginiuose.

Su mokyklos administracija daug kartų buvo apie tai diskutuota. Deja, į šokio meną žiūrima tarsi pro pirštus ir situacija kol kas nesikeičia.

Problema dėl pirmų – antrų klasių išspręsta

Mokykloje ruošiant Valso ir Polkos šventes iškilo ir dar viena problema. Dauguma pradinių klasių mokytojų, žinodamos, kad jų auklėtiniai šokio šventę turės tik trečioje – ketvirtoje klasėse, nusprendė šokio pamokas pirmoje bei antroje klasėse vesti pačios.

Ir vėl buvo susidurta su sunkumais. Nes, kaip minėjau, mokyklos administracija pradinių klasių mokytojoms leidžia pasirinkti – atiduoti vieną kūno kultūros pamoką šokio pedagogui ar mokinti šokio pažinimo paslapčių pačiai. Todėl pirmose bei antrose klasėse, pačios pradinių klasių mokytojos, vedamos šokio pamokas ne visada suteikdavo mokiniams galimybę plėtoti šokio raiškos gebėjimus bei estetinę patirtį ir įgyti kultūrinės kompetencijos pagrindus, reikalingus kūrybingai dalyvauti bendruomenės gyvenime.

Tad buvo nuspręsta ruošti pirmokus Žingsnio, o antrokus Šokio šventei.

Žingsnio ir Šokio šventė

Ir jau daugiau kaip dešimt metų Klaipėdos m. „Vyturio“ pagrindinėje mokykloje vyksta ne tik Valso ir Polkos šventės, bet ir Žingsnio bei Šokio šventė. Pradžioje Valso ir Polkos bei Žingsnio ir Šokio šventės buvo rengiamos atskirai.

Mažėjant mokinių bei klasių skaičiui šventės buvo sujungtos ir pavadintos vienu vardu „Šokių pynė“.

Siekiant labiau skatinti moksleivius pažinti šokio meną, domėtis šokiu, norėti įgyti naujos patirties, mąstyti, aiškintis ir dalytis įgyta šokio patirtimi, įspūdžiais ir vertinimais, suprasti šokio teikiamą reikšmę žmogaus gyvenime, trečių bei ketvirtų klasių mokiniams šventės forma pakito. Dabar jau nebešokamas paprastas valsas ar polka. Mokiniai skatinami improvizuoti, kurti šokių siužetus. Valsas ir polka įgyja trumpą siužetą, kuris vystosi viso šokio metu. Taip gimsta naujas įdomus tiek moksleiviui, tiek ir žiūrovui šokis.

Pirmokams ir antrokams šventei „Šokių pynė“ kuriami šokiai, naudojant paprastuosius, bėgamuosius ir dvigubuosius žingsnius. Parenkami visai klasei patinkantys populiarių lietuvių pop chorų atliekami kūriniai, sukuriamas siužetas ir taip gimsta šokis. Tiek pirmų, tiek ir antrų klasių mokiniai šventei sukurtą šoki šoka visa klasė. Jei klasėje yra daugiau berniukų nei mergaičių – pastarieji mielai šoka poroje. Ir atvirkščiai.

Klasės, taip pat kaip ir trečiokai bei ketvirtokai, šoka aktų salėje, ant scenos, abėcelės tvarka.

Šokių šventė visada vyksta vakare, idant mokinių tėveliai ir mamos galėtų pasidžiaugti ir įvertinti savo atžalų pasiekimus.

Pirmų – antrų klasių berniukai mūvi juodos spalvos kostiumines kelnes, baltos spalvos, ilgomis rankovėmis baltinius. Visi pasirišę lietuvių liaudies tautinio

kostiumo juosteles. Mergaitės – baltos spalvos, ilgomis rankovėmis palaidines, lietuvių liaudies tautinio kostiumo trumpus sijonus. Berniukai šoka su juodomis, mergaitės – su baltomis šokio šlepetėmis.

Kai kurios mokytojos, remiamos tėvelių lėšomis bei iniciatyvą, sugebėjo pasisiūti lietuvių liaudies tautinius kostiumus.

Apibendrinimas

Tad besimokantys šokio moksleiviai turi galimybę matyti ir jausti, kaip šokio judesiu išreiškiamas žmogaus vidinis pasaulis, suvokti, kad šokio grožis - tai žmogaus kūno linija, kūno išraiškingumas, lengvumas, jėga. O mes, mokytojai, galime pasidžiaugti ir tikėtis, kad gražus, prasmingas šokis juos lydės visą gyvenimą.